

професійна спрямованість, орієнтація на цінності та досягнення в обраній сфері. Ці елементи є взаємопов'язаними у цілісній мотиваційній готовності до професійної діяльності.

Невід'ємним елементом мотиваційної готовності також є професійна мотивація особистості. Структура останньої є своєрідною ієрархічною системою смислоутворюючих мотивів професійної діяльності, зміст яких обумовлюється специфікою конкретної професійної діяльності. Загальною стрижневою вимогою до професійної мотивації є її релевантність самій діяльності, тобто внутрішнє прагнення до її реалізації.

Список використаних джерел

1. Асмолов А. Г. Деятельность и установка / А. Г. Асмолов. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1979. – 150 с.
2. Максименко С. Д. Фахівця потрібно моделювати (Наукові основи готовності випускника педвузу до педагогічної діяльності) / Максименко С. Д., Пелех О. М. // Рідна школа, 1994. – № 3–4. – С. 68–72.
3. Моляко В. О. Психологічна готовність до творчої праці / В. О. Моляко. – К.: Знання, 1989. – 48 с.
4. Узнадзе Д. Н. Экспериментальные основы психологической установки / Д. Н. Узнадзе. – Тбилиси, 1961. – 210 с.

Дарія Задніпренко

КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ

Останнім часом все частіше мова йде про необхідність цілісного, системного підходу до підготовки практичних психологів та нагальність створення моделі професійної діяльності психолога як комплексу взаємопов'язаних діяльностей, для здійснення яких необхідні професійні знання, уміння, навички та професійно важливі якості [1; 3].

Проблема формування професійної компетентності та процес особистісно-професійного становлення практичних психологів останнім часом привертає пильну увагу дослідників.

Розглядаючи індивідуально-професійну діяльність психолога як професійно-діяльнису систему, в ній можна виділити такі структурні компоненти, як когнітивний, соціально-перцептивний, антиципаційний, гностичний, проектувальний, консультаційний, корекційний, комунікативний та ін. Зазначені функціональні компоненти побудовані за принципом кумулятивної шкали, умовою реалізації якої є креативність, яка присутня в усіх професійних компонентах професійно-діяльнису системи практичного психолога.

Теоретико-методологічний аналіз даної проблеми вимагав поступового логічного виведення та цілісного обґрунтування особливостей детермінації процесу становлення професіоналізму діяльності практичного психолога та професіоналізму його особистості, місця, ролі та функції у цих процесах креативності та креативного мислення.

Поступовий рух до рівня творчої діяльності продовжується протягом усіх етапів професіоналізації, у тому числі під час навчання у ЗВО, коли відбувається становлення майбутнього психолога як суб'єкта професійної діяльності. Ми припустили, що адекватне та цілісне впровадження сприятливих середовищних умов у вигляді впровадження особливих технологій навчання студентів (комплексної програми розвитку креативного мислення) може суттєво прискорити формування професійного креативного мислення та перехід від рецептурно-алгоритмічного до стратегічного рівнів реалізації навчально-професійної діяльності психологів.

Феномен креативного мислення досліджується нами стосовно юнацького віку. Тому важливим з методологічної точки зору є те, що при визначенні рушійних сил якісних модифікацій цього явища принцип єдності психіки й діяльності перетворюється в принцип розвитку.

Детермінація креативної поведінки, зв'язок свідомості і творчої діяльності об'єктивно виявляється й реалізується в процесі розвитку креативності в онтогенезі. Відповідно до принципу розвитку як творення суспільно історичного досвіду слід пов'язувати процеси розвитку особистості з креативним мисленням з її творчою (ігровою, навчальною, трудовою) діяльністю.

Вузловим для дослідження проблеми творчої поведінки людини (конкретного професіонала зокрема) є положення про наскрізну роль творчості в усьому процесі підготовки й діяльності фахівців (підготовкою до творчої діяльності на різних вікових та професійних етапах), положення про етап професіоналізації – становлення молодого спеціаліста – як вузловий момент у процесі розвитку творчої свідомості та творчої поведінки, положення про формування готовності до здійснення творчої діяльності, яке вимагає систематичного творчого тренінгу у спеціально організованих процесах навчання. Таким чином, творчість має стати нормою професійної діяльності та підготовки до неї: кожен фахівець має бути творчим фахівцем, особистістю з розвиненим креативним мисленням.

Аналіз праць вітчизняних та зарубіжних науковців дозволяє визначити, що спільним для них є положення, згідно якого креативне мислення виступає як сукупність тих особливостей психіки, які забезпечують продуктивні перетворення в діяльності особистості.

Важливим в аспекті подальшого аналізу підготовки до професійної діяльності практичного психолога є визначення позиції щодо співвідношення творчості та діяльності, творчості та креативності, представлених у працях В. О. Моляко, О. Л. Музики, Я. О. Пономарьова,

В. Н. Пушкіна [2]. Основні з положень цих авторів наближають нас до розуміння креативного мислення як якості, що розвивається в онтогенезі в процесі включення в різні види діяльності, поєднується з провідними мотивами, функціонально закріплюється в структурі особистості й визначає тим самим творчий стиль самої діяльності. Проведений вище аналіз креативності як функціонального органу розвитку в контексті ідей рекомбінації системи детермінант дозволяє розглядати феномен креативності як системоутворюючий фактор розвитку особистості на етапі її професіоналізації. У випадку успішної реалізації людини як суб'єкта професійної діяльності креативність втілюється в процесі творчої реалізації та представляє її мотиваційно-потребову основу як суб'єктивна детермінанта творчості.

Початковий етап професіоналізації (зокрема, стадія професійного навчання від 15–19 до 16–23 років) трактується більшістю дослідників як ключовий, такий, що часто визначає весь хід подальшого життя людини.

Проблема професійного становлення особистості є відображенням більш загальної проблеми співвідношення особистості та професії в цілому. Парадигма цього співвідношення полягає у визнанні факту впливу професії на особистість та зміни особистості в процесі професійного становлення та є загальноприйнятою у вітчизняній психології, зокрема у працях К. А. Альбуханової-Славської, В. Т. Кудрявцева, В. Д. Шадрікова та ін.

Отже системний аналіз проблеми становлення майбутнього професіонала унеможливорює аналіз креативного мислення поза складної структури взаємозв'язків із найбільш значущими компонентами та якостями особистості, оскільки особистісно-професійний розвиток має здійснюватися комплексно та різноаспектно, у тому числі за рахунок формування та розвитку базисних властивостей особистості. У сучасній психологічній праці та акмеології професіоналізму – це така властивість особистості, у якій інтегровані особистісні та діяльнісні сторони явища. Серед «універсальних» властивостей та умінь, тобто акмеологічних інваріант професіоналізму, креативність, яка виявляється в спеціальних вміннях нестандартно, але ефективно розв'язувати професійні задачі, перебуває в переліку загальних інваріант. Загальних, тобто практично повністю незалежних від професійної специфіки діяльності. Це означає, що у професіоналів високого рівня, незалежно від виду та специфіки професійної діяльності, креативність розвинена сильніше, ніж у інших спеціалістів. Конкретизація проблеми на шляху від загального до особливого полягає у визначенні механізмів, умов та чинників, які сприятимуть розвитку креативного мислення майбутніх практичних психологів як потенційних носіїв специфічних, особливих інваріантів професіоналізму, тобто таких, які відображають специфіку саме цього конкретного виду професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Максименко С. Д. Розвиток креативних компонентів мислення / Максименко С. Д. // Психолог. – 2003. – № 33. – С. 7–10.
2. Моляко В. О. Готовність до творчої праці / Моляко В. О. – К.: Знання, 1989. – 43 с.
3. Пов'якель Н. І. Професіогенез саморегуляції мислення практичного психолога: монографія / Пов'якель Н. І. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – 294 с.

*Олександр Замороцький,
Валерія Федчук*

КОНЦЕПЦІЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ВАГОМИЙ ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ

У сучасних реаліях ринку, де для досягнення успіху будь-який бізнес має бути клієнтоорієнтованим, пізнаваним та відкритим, діяльність організацій, підприємств, установ в деякій мірі визначається рівнем розвитку корпоративної культури.

Корпоративна культура є ефективним інструментом стратегічного розвитку бізнесу, формує імідж організації. Її формування направлено на підвищення конкурентоспроможності та пов'язане з інноваціями, які направлені на досягнення бізнес-цілей організації. Корпоративна культура, як ресурс підприємства, може бути ефективним засобом управління персоналом, а також важливим маркетинговим інструментом.

Варто зауважити, що корпоративна культура охоплює вагому частину соціальної та виробничої життєдіяльності колективу.

Обов'язковою частиною загального менеджменту є корпоративне управління, воно є одним із його базових елементів і визначає узгодження відносин власників і менеджерів.

Дедалі більше менеджерів світового рівня стверджують, що серед факторів, які впливають на досягнення компаніями довгострокового успіху, перше місце посідає людський фактор, тобто добре підібрані, правильно організовані й мотивовані працівники, які вміють ефективно вибудовувати міжособистісні стосунки та взаємодіяти між собою й із клієнтами на високому рівні культури спілкування. Спеціалісти, які досліджували фактори, що привели до успіху компанію «Microsoft», підкреслюють, що основний секрет її успіху – створення вдалого корпоративного середовища, пронизаного творчим духом, гнучкою філософією управління та опорою на командну роботу. Усе це забезпечується позитивним впливом корпоративної культури. Те саме можна сказати про компанії «Honda», «Apple», «Virgin», «Tesla» й ін. Їхній